

Мустафакулов Шерзод Игамбердиевич – Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси Малака ошириш факультети декани, и.ф.н., доцент.

Қисқача аннотация. Ушбу мақолада ҳудуднинг ижтимоий-иқтисодий салоҳиятини аниқлашда фойдаланилаётган миллий ва ҳудудий бойлик таснифи очиб берилган. Миллий бойлик таркибига кирувчи активлар классификация назарий-услубий жиҳатдан ёритилган. Шунингдек, мақоладан асосий капиталдан фойдаланиш ва унга йўналтирилаётган инвестицияларнинг йиллар бўйича ва ҳудудий кесимдаги таҳлиллари ўрин олган. Асосий капитал тушунчаси ва унинг истилоҳига тегишли бўлган услубий ёндашувлар изоҳланган, муаллифлик таърифи келтирилган. Чунончи асосий капиталга йўналтирилган инвестицияларнинг ҳажми ва ҳудудда яратилган бойлик ўртасидаги боғлиқликнинг мавжудлиги бўйича мулоҳазалар шакллантирилган, уларнинг ҳозирги ҳолати бўйича таққослама таҳлиллар амалга оширилган.

Таянч сўзлар. Миллий даромад. Ҳудуднинг иқтисодий салоҳияти. Миллий бойлик. Ҳудудий бойлик. Миллий бойлик таркибига киритилган активлар классификацияси. Миллий ҳисоблар тизими. Асосий капитал. Асосий капиталдан фойдаланиш. Асосий фондларнинг такрор ишлаб чиқарилиши. Асосий фондларнинг баланси. Ялпи ҳудудий маҳсулот. Асосий капиталга йўналтирилган инвестициялар.

Short abstract. This article is devoted to the classification of national and regional wealth used in determining social and economic potential of the region. Classification of assets comprising the national welfare has been considered from the theoretical and methodological points of view. Moreover, the article represents the concept of the fixed assets and its methodological approaches as well as the author's interpretation of this definition. In addition, this scientific article demonstrates the views of scientists on the interconnection of the investments allocated to fixed assets and the welfare created in the region and provides comparative analysis of their current state.

Keywords. National income. Economic potential of regions. National welfare. Regional welfare. Classification of assets entered in the structure of the national welfare. System of national accounts. Fixed capital. Use of fixed capital. Reproduction of basic funds. Balance of basic funds. Gross regional product. Investments allocated to fixed capital.

Худудий бойликдан фойдаланиш: уни ошириш билан боғлиқ бўлган инвестициявий омиллар таҳлили

Кириш

Мамлакатнинг иқтисодий ривожланишини таъминланишда ҳудудларнинг ўрни, у ерда амалга оширилаётган комплекс тадбирлар, тадбиркорлик учун яратилган шароитлар ҳамда рақобатбардошликни таъминлашга хизмат қиладиган институционал тузилмаларнинг ривожланганлиги алоҳида касб этади. Ялпи худудий маҳсулотнинг йилдан-йилга ошиб бориши иқтисодиётда банд аҳоли даромадининг ошишини, фирмалар фойдасининг ва давлат бюджетига тушаётган маблағларнинг кўпайишини таъминлайди.

Даромаднинг кўпайиши, ўз навбатида, товар ва хизматларга бўлган талабнинг ўсишига хизмат қилади. Худудларда яратилган бойлик мамлакат иқтисодиётининг ўсишига тўғридан-тўғри боғлиқлиги тадқиқотчи олимлар томонидан эконометрик таҳлиллар орқали исботлар берилган.

Миллий даромаднинг аҳолини табиий ўсишига нисбатан юқори даражада ўзгариши жон бошига тўғри келадиган даромаднинг кўпайишини таъминлайди. Бир томондан олганда, худудларда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик учун яратиб берилаётган шарт-шароитлар, давлат томонидан олиб борилаётган иқтисодий сиёсатнинг адолатлилик принципи асосида олиб борилиши, шунингдек, худудий инвестицион дастурларнинг тўғри ва самарали татбиқ этилиши иқтисодиётда янги иш ўринларининг кўпайишига ва жамиятда ижтимоий ривожланишнинг таъминланишига хизмат қилади.

Шунинг учун ҳам ҳукуматнинг худудларни ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таъминлашга қаратаётган иқтисодий сиёсати замирида мамлакатнинг иқтисодий ривожланишини таъминлаш, аҳолининг фаровонлигини ошириш каби асосий мақсад ётади. Худудларда мавжуд бўлган иқтисодий ресурсларнинг (худудий бойлик) чекланганлиги туфайли ҳам ишлаб чиқариш имкониятларини оширишнинг энг самарали усули – ресурслардан оптимал фойдаланиш ва юқори технологияга асосланган қўшимча капитал ресурсларни сафарбар этишдан иборат.

Адабиётлар таҳлили

Мамлакатнинг иқтисодий салоҳияти, унинг мазмун-моҳияти ва амалиётда қўлланилиш соҳасини ўз илмий изланишларида очиб берган хорижий олимлар: Абалкин Л.И., Анчишкина В.Д., Андриянова В.Д., Задоя А.Н., Мочалова Б.М., Румянцева А.М., Сулашкина С.С. ва бошқалар. Шунингдек, тармоқларнинг иқтисодий салоҳияти деган тушунчани алоҳида иқтисодий субъект сифатида қараш лозимлигини келтирган ва ундан самарали фойдаланиш йўллари илмий-услубий ва назарий-амалий тадқиқотларида баён этган олимлар: Авдеенко В.Н., Адамеску А.А., Андреев К.Е., Баяндурия Г.Л., Богомолова В.А., Шевченко И.В., Яковлев В.М. ва бошқалар. Мамлакатнинг иқтисодий салоҳиятини баҳолаш ва худудларнинг иқтисодий ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ҳисоблаш бўйича ўқув ва илмий-услубий изланишларини чоп этган олимлар: Аганбегян А.Г.,

Анимица Е.Г., Гранберг А.Г., Исаев Э.А., Нестеров В.П., Хоффман Г.С. ва бошқалар.

Худудларнинг иқтисодий салоҳиятини шу худудларда мавжуд бўлган ресурслар орқали баҳо бериш ҳамда худудларнинг салоҳиятидан фойдаланишда мавжуд бўлган иқтисодий-институционал, ахборот-таҳлил муҳитининг таъсир кўрсатиши бўйича ўзининг замонавий қарашларини баён этиб келаётган ва бу борада бир қанча усул ва услубларни ишлаб чиққан олимлар: Бильчак В.С., Дармилова Д.Ж., Бармин Д.А., Беркалиев Т.Н., Блеха Ю., Гетца У., Крушвица Л., Фабозци Ф.Дж. ва бошқалар.

Маълумки, иқтисодиёт бўйича яратилган адабиётларда “иқтисодий салоҳият” тушунчаси таянч категория сифатида келтирилмаган шунингдек, хўжаликнинг ривожланиши ва иқтисодиётнинг мувозанатлилигини таъминлашда омил (ишлаб чиқариш ресурси) сифатида ҳам қаралмаган. Аммо, салоҳият тушунчаси иқтисодий муносабатларда ва, айниқса, ишлаб чиқариш жараёнида билвосита иқтисодий омил сифатида иштирок этади. Классик иқтисодиёт назариясида ишлаб чиқариш омиллари сифатида фақат ишлаб чиқариш жараёнида иштирок этадиган ва ишлаб чиқариш ҳажмига боғлиқ бўлган омиллар, яъни ер, меҳнат ва капитал қаралган.

“Потенциал”¹ термини илк маротаба ўтган асрда ишлаб чиқариш кучлари даражасига мажмуавий баҳо беришда қўлланилган. В.И.Вейц, К.Г.Воблий томонидан “ишлаб чиқариш кучлари потенциали” атамаси дастлаб аҳолининг эҳтиёжини қондириш учун ишлаб чиқарилаётган моддий неъматларни мамлакатнинг потенциал имконияти сифатида қўлланилган. “Иқтисодий потенциал” тушунчаси С.Г.Струмилин томонидан истеъмолга киритилган бўлиб, бунда олим иқтисодий потенциални ялпи ишлаб чиқариш кучлари ва жамиятнинг барча меҳнатга қобилиятли аҳолиси томонидан яратилган меҳнат, деб ифодалаган.

“Кенгайтирилган ишлаб чиқариш потенциали” ибораси эса, В.С.Немчинов томонидан истеъмолга киритилган ва бунда мамлакат ёки худуднинг иқтисодий ривожланишини таъминлаш миллий иқтисодиётда мавжуд бўлган ресурслар имкониятига боғлиқлиги² таъкидланади.

Иқтисодий адабиётларда “потенциал” тушунчасига берилган таърифлар ва изоҳларни тўрт гуруҳга бўлиб ўрганиш мумкин³:

1. Иқтисодий потенциал халқ хўжалиги тармоқларининг ялпи имкониятлари сифатида. Бу ерда иқтисодий потенциалнинг ягона жиҳати сифатида унинг ишлаб чиқариш функцияси эканлигига урғу қаратилади.

2. Иқтисодий потенциал барча мавжуд ресурсларнинг борлиги сифатида (“инвестицион ресурслар”, “бандлар сони” ва б.к). Бунда корхоналар, худудлар ва жамият потенциали субъектлар фаолияти билан боғлиқ эканлиги ва улардан ажралмаганлигига устуворлик қаратилади.

¹ Потенциал сўзи латин тилидаги “potential” сўзидан олинган бўлиб “куч” деган маънони англатади.

² Дурдыева Д.А. Оценка потенциала устойчивого социально-экономического развития региона. 2013. URL: http://dibase.ru/article/07112013_142069_durdueva.

³ Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 310 с.

3. Иқтисодий потенциал хўжалик фаолиятида иштирок этадиган субъектлар ўртасидаги иқтисодий муносабатларнинг натижаси сифатида. Бу ерда “потенциал” атамаси мавжуд ҳолатда эришилган даражани изоҳлашда қўлланилади. Шунинг билан бирга, ривожланишнинг истиқболли имкониятларини тавсифлашда “потенциал имкониятлар”, “потенциал даража” каби атамалардан ҳам кенг фойдаланилади⁴.

4. “Иқтисодий потенциал”, “халқ хўжалиги потенциали”, “миллий бойлик” атамалари бир хил тушунча сифатида эътироф этилганлиги. Халқ хўжалиги потенциали, миллий бойлик ва шунга ўхшаган атамалар хусусий характерга эга бўлиб, иқтисодий потенциалнинг моҳиятини англатишига эътибор қаратилади. Бунда давлат ресурслари миллий бойликнинг баҳоси орқали баҳоланиши ва бу иқтисодий потенциал билан айнан бир хиллик касб этмаслигини, ҳудуднинг қиймат кўринишидаги жами ресурслари (бойликлари) эса иқтисодий потенциал дея баҳоланишига урғу қаратилади.

“Иқтисодий потенциал” категориясини изоҳлашга қаратилган илмий тадқиқотларда умумий тартиблар қуйидагича мужассам этилган:

- миллий иқтисодиёт, жамият, минтақалар, маъмурий ҳудудлар, тармоқлар, корхоналарга нисбатан изоҳланиши;

- истеъмол товарларини ишлаб чиқариш учун мавжуд бўлган иқтисодий ресурсларнинг имкониятлари сифатида тадқиқ этилиши;

- иқтисодий ресурсларнинг миқдорий ва сифатий жиҳатлари билан иқтисодий тизим ўртасидаги ўзаро боғлиқлик ва уларнинг ижтимоий, жамоавий ва шахсий эҳтиёжларни қондиришдаги имкониятлари кўринишида, “...аниқ мақсадларни амалга ошириш ва зарурий пайтларда уларни сафарбар этиш мумкин бўлган захиралар, манбалар эканлиги”⁵, ушбу ресурсларнинг потенциал имкониятларини амалга ошириш бўйича ташқи ва ички муҳит ўртасидаги алоқалар кўрсатиб берилган.

Бизнинг фикримизча, иқтисодий потенциал иқтисодий категория сифатида иқтисодий тизимнинг ҳолати ва имкониятларини аниқлайди ва юқори иқтисодий потенциални юзага келшини таъминлаш учун хизмат қилади. Бунда муҳими фақат товар ва хизматларни ишлаб чиқариш эмас балки, уларнинг сифати, корхоналарнинг рақобатбардошлиги ва иқтисодий тизимнинг келажақда самарали фаолият юритишини ҳам эътиборга олиш зарур ҳисобланади. Шуков В.Н. фикрига кўра, “иқтисодий потенциал” иқтисодий муносабатларнинг ўлчови сифатида намоён бўлиб, миллий хўжалик, минтақа ва тармоқ ва корхоналарнинг ҳолатини баҳоловчи индикатор ҳисобланади⁶.

Тадқиқот методологияси

⁴ Акерман Е.Н., Михальчук А.А., Трифонов А.Ю. Факторный подход в построении экономического пространства региона // Вестник Том. гос. ун-а. Экономика. 2010. № 3(11). С.84-92.

⁵ Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002. – 310 с.

⁶ Шуков В.Н. Экономический потенциал регионов России и эффективность его использования: Учебное пособие. Иваново, 2002. URL: <http://www.dissers.ru/books/1/7251-1.php>.

Умум қабул қилинган нуқтаи назарга кўра, айнан ҳудуднинг иқтисодий салоҳияти ва унинг имкониятлари у ерда мавжуд бўлган барча мажмуавий ресурслардан самарали фойдаланиш орқали ҳаётий зарур бўлган неъматларни ишлаб чиқариш билан белгиланади⁷. Шу ўринда таъкидлаш лозимки, ҳудуднинг иқтисодий салоҳияти деганда у ерда мавжуд бўлган тизимий элементлар, яъни ишлаб чиқариш фондлари, меҳнат ресурслари назарда тутилади ва иқтисодий салоҳият эса маъурий-иқтисодий ҳудуднинг иқтисодий (бозорли) имкониятини юзага келтиради. Бу ерда ҳудуд неокласик назарияга кўра стационар мувозанатни таъминлашга хизмат қиладиган буғун сифатида бўлиб, иқтисодий салоҳиятни ривожланишини эса ишлаб чиқариш омиллари (ер, меҳнат, капитал, тадбиркорлик қобилияти) таъминлайди⁸.

Ҳудуд салоҳияти тушунчаси ҳудуднинг таркибий элементларини юзага келтирувчи салоҳиятлар тизимидан иборат. У ялпи иқтисодий салоҳият дея эътироф этиладиган: табиий-ашёвий, моддий, илмий-техникавий, институционал ва инсоний салоҳиятларнинг йиғидисидан ташкил топади⁹.

Шуни қайд этиш жоизки, ҳудудларнинг маъмурий-иқтисодий бошқаруви сиёсатини юритишда иқтисодий салоҳият оқибат сифатида қаралади ва ундан самарали фойдаланиш билан ҳудуднинг келажакдаги мавқе аниқланади. Шунинг учун ҳам ҳудудларни бошқаришда иқтисодий салоҳиятни тўғри баҳолаш ва иқтисодий сиёсатни олиб боришда ундан дастак сифатида фойдаланиш билан боғлиқ бўлган илмий-услубий ишланмалар мазкур тадқиқот ишининг умумий методологиясини ташкил этади.

⁷ Акерман Е.Н., Михальчук А.А., Трифанов А.Ю. Типология регионов как инструмент организации регионального развития // Вестник Том. гос. ун-а. Экономика. № 331. С. 126-131.

⁸ Шлычков В.В. Экономические механизмы управления ресурсным потенциалом // Вестник экономики, права и социологии. № 2. 2007.

⁹ Балацкий О.Ф. Теоретические проблемы оценки экономического потенциала региона, компании, предприятия // Вестник Сумского гос. Ун-та. Экономика. 2004. № 9 (68). С. 84-95.

Худуднинг иқтисодий салоҳиятини баҳолашнинг қўшимча параметрлари

Параметрлар	Худудларнинг иқтисодий салоҳиятини баҳолашнинг қисқача изоҳи
Жойлаштириш сиғими	Худудда янги иқтисодий объектларни ташкил этиш имконияти ва/ёки мавжудларининг кенгайтирилиши. Кўрсаткич ресурсларнинг чегараланганлигини инобатга олган ҳолда белгиланади
Ресурслар чекланганлигининг самарадорлиги	Истиқболда худуднинг иқтисодий фаолиятини кенгайтиришда танланган ресурслардан бири тескари таъсир кўрсатадиган бўлса, шу ресурсга нисбатан юқори даражада чекловнинг ўрнатилиши
Ташкилий-иқтисодий инновацияларга мойиллик	Худудларда мавжуд инфраструктура ва хўжалик юритиш тизимининг тавсифи
Инновацияларни қабул қилишга мойиллик	Худуднинг иқтисодий ривожланишни таъминлаш ва уни доимий равишда кузатиб бориш қобилиятининг мавжудлиги ва турли хилдаги инновацияларни қабул қилиш тамойили
Динамик сифатлари	Худудий тизимнинг ўзгармасдан туриши, ҳаракатсизлиги ва унинг структура ҳосил қилиш имконияти

Ушбу ички имкониятларнинг мавжудлигидан келиб чиқиб, давлат томонидан худудларни комплекс ривожлантириш ва у ерда истиқомат қилаётган аҳолининг фаровонлигини таъминлашга қаратилган ижтимоий-иқтисодий дастурлар амалга оширилиб келинади. Бизнинг фикримизча, айнан, эндоген омиллар худуднинг иқтисодий ривожланишини таъминлашда муҳим ҳисобланади, аммо шу билан бирга, худуднинг геоиқтисодий жойлашувини ҳам эсдан чиқармаслик ва уни инобатга олиш лозим ҳисобланади.

Охирги ўн йилда олимлар томонидан худуднинг ривожланишини жой ёки маконнинг шарт-шароитидан келиб чиқиб, “худуднинг мекансал (фазовий) салоҳияти” деб тадқиқотлар олиб борилмоқда. В.П.Ефимовнинг таъкидлашича, “..агарда худуднинг ривожланиши шу ерда мавжуд бўлган ресурсларни мекансал-худудий ва тармоқлараро интеграция асосида тақсимладиган бўлса, у ҳам иқтисодий, ҳам ижтимоий жиҳатдан самара беради”¹⁰.

Шунинг билан бирга олим худуднинг ривожланишини таъминлашнинг замонавий йўллари таклиф этади: кластер усули, иқтисодиётни

¹⁰ Ефимов В.П. Пространственный потенциал – основа развития региона в качестве целостного социально-экономического комплекса: Автореф. Дис.канд. экон. Наук. М., 2006. URL: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-177000.html>

диверсификациялаш орқали рағбатлантириш; ҳудудлараро ички алоқаларни кучайтириш ва ички бозорни йўл-транспорт инфратузилмаларини ишга тушириш орқали ривожлантириш, ички имкониятлардан ва маҳаллий ресурслардан самарали фойдаланган ҳолда, ижтимоий меҳнат тақсимотини тўғри йўлга қўйиш; инвестицион дастакдан унумли фойдаланган ҳолда, инвестицион лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш усуллари.

Дунё мамлакатлари бўйича охириги 20 йилда тўғридан-тўғри инвестицияларнинг ҳаракати, млрд. АҚШ долари ва фоизда¹¹

Кўрсаткичлар	Кириб келган ТТХИ					Чиқиб кетган ТТХИ				
	1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000
Дунё мамлакатлари бўйича, хусусан:	384,9	477,9	692,5	1075,0	1270,8	391,6	466,0	711,9	1005,8	1149,9
- Ривожланган мамлакатлар	219,7	271,4	483,2	829,8	1005,2	332,9	396,9	672,0	945,7	1046,3
- Ривожланаётган мамлакатлар	152,5	187,4	188,4	222,0	240,2	57,6	65,7	37,7	58,0	99,5
- Ўтиш даври мамлакатлари	12,7	19,2	21,0	23,2	25,4	1,0	3,4	2,1	2,1	4,0
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
Дунё мамлакатлари бўйича, хусусан:	817,6	716,1	557,8	742,1	982,6	721,5	652,1	561,1	877,3	882,1
- Ривожланган мамлакатлар	571,5	547,8	358,5	418,8	619,1	658,0	599,9	514,8	745,9	745,6
- Ривожланаётган мамлакатлар	219,7	155,5	175,1	283,0	332,3	59,8	47,7	35,6	117,3	122,1
- Ўтиш даври мамлакатлари	26,3	12,8	24,1	40,2	31,1	3,5	4,5	10,7	13,9	14,3
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
Дунё мамлакатлари бўйича, хусусан:	1463,3	2002,7	1818,8	1186,4	1388,8	1415,0	2272,0	1999,3	1101,3	1319,9
- Ривожланган мамлакатлар	981,8	1319,9	1032,4	652,3	699,9	1152,0	1890,4	1599,3	819,6	983,4
- Ривожланаётган мамлакатлар	427,1	589,4	668,7	463,6	625,3	239,3	330,0	338,3	234,5	358,0
- Ўтиш даври мамлакатлари	54,3	93,3	117,7	70,5	63,6	23,7	51,6	61,6	47,2	50,4
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Дунё мамлакатлари бўйича, хусусан:	1566,8	1510,9	1427,1	1277,0	1762,1	1557,6	1308,8	1310,6	1318,4	1474,2
- Ривожланган мамлакатлар	817,4	787,3	680,2	522,0	962,5	1128,0	917,8	825,9	800,7	1065,1
- Ривожланаётган мамлакатлар	670,1	658,7	662,4	698,5	764,6	373,9	358,8	408,8	445,5	377,9
- Ўтиш даври мамлакатлари	79,2	64,7	84,5	56,4	34,9	55,6	33,1	75,7	72,1	31,1

¹¹ 1996-2016 йиллар бўйича чоп этилган Жаҳон инвестиция ҳисоботлари (World Investment Report) асосида тузилган. www.unctad.org

1990 йиллардан бошланган халқаро молия бозорларининг интеграциялашуви жараёни натижаси ўлароқ **ТТХИ** ҳаракатида сезиларли жонланиш кузатилди.

Ялпи ҳудудий маҳсулот ва асосий капиталга киритилган инвестициялар ҳажми, 2000-2015 йй.¹²

Кўрсаткичлар	ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах	Қашқадарё	Навойй	Наманган	Самарқанд	Сурхондарё	Сирдарё	Тошкент	Фарғона	Хоразм	Тош.ш	ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах
	2000 йил															ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах
ЯИМ (ҳудудлар бўйича ЯҲМ), млрд.сўм	3 255,6	109,3	242,3	207,6	83,3	235,9	146,8	171,6	263,8	165,8	85,2	374,2	374,2	143,1	398,0	15 923,4	523,5	1 121,1	1 014,8	504,7
Асосий капиталга киритилган инвестициялар, млн.сўм	744 520,0	35 897,0	36 746,0	31 180,0	17 392,0	124 255,0	46 109,0	41 891,0	42 600,0	27 736,0	17 118,0	60 526,0	52 367,0	25 840,0	182 708,0	3 165 248,0	149 270,0	130 366,0	260 714,0	77 203,0
Жон бошига инвестициялар, минг сўм	30,2	23,7	16,7	21,8	17,7	56,7	58,6	21,6	15,8	15,8	26,5	25,6	19,5	19,3	85,4	121,0	95,0	55,3	171,9	73,7
Жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад, минг сўм	96,4	60,6	111,2	87,6	54,2	72,4	117,7	65,3	74,7	66,2	75,2	91,2	105,5	73,6	244,3	371,8	203,2	328,6	342,4	216,8
2010 йил															ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах	
ЯИМ (ҳудудлар бўйича ЯҲМ), млрд.сўм	62 388,3	1 813,9	3 461,0	3 901,1	1 550,6	5 862,9	3 836,2	2 578,5	3 974,4	2 473,0	1 253,2	6 441,4	4 434,0	2 058,0	8 568,6	78 764,2	2 219,4	4 619,7	4 693,1	1 932,0
Асосий капиталга киритилган инвестициялар, млн.сўм	15 338 698,7	458 522,0	552 517,4	2 069 143,9	359 706,6	1 690 377,7	1 704 585,5	540 200,6	934 187,0	569 782,2	383 118,9	1 510 376,2	849 061,0	357 600,0	3 309 036,7	17 953 428,7	890 559,9	813 458,1	1 988 720,7	468 404,8
Жон бошига инвестициялар, минг сўм	543,4	279,5	214,8	1 273,5	319,5	639,7	1 987,6	237,1	296,8	271,9	532,3	581,4	273,8	227,0	1 472,4	611,9	527,9	302,0	1 172,9	398,1
Жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад, минг сўм	1 668,1	1 203,3	1 480,0	2 034,7	1 172,5	1 430,5	3 093,9	1 263,4	1 489,5	1 307,5	1 593,3	1 739,3	1 363,3	1 632,1	3 338,8	2 133,3	1 551,8	1 969,3	2 582,1	1 495,1
2012 йил															ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах	
ЯИМ (ҳудудлар бўйича ЯҲМ), млрд.сўм	97 929,3	2 760,1	5 805,1	5 713,9	2 378,4	8 704,9	5 603,5	4 171,1	6 317,9	4 181,7	2 050,3	10 183,2	7 082,9	3 326,8	14 306,3	120 861,5	3 398,8	7 334,6	6 384,4	2 930,3
Асосий капиталга киритилган инвестициялар, млн.сўм	22 797 277,4	1 168 845,3	1 158 229,5	2 277 748,4	678 485,4	2 875 905,7	1 625 740,2	758 698,7	1 383 259,6	845 524,7	628 312,4	1 872 366,6	1 390 937,7	700 103,4	5 433 120,0	28 694 635,9	2 361 946,5	1 287 827,8	2 871 578,5	1 012 723,1
Жон бошига инвестициялар, минг сўм	405,1	363,3	224,0	701,3	300,2	542,6	972,2	164,5	218,2	199,7	446,2	369,2	222,7	225,7	1 236,4	948,8	1 370,0	463,1	1 647,4	832,9
Жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад, минг сўм	2 601,9	1 894,8	2 376,7	3 168,8	1 787,1	2 161,9	4 211,6	1 980,2	2 309,1	2 131,7	2 570,1	2 813,8	2 223,5	2 501,5	5 203,4	3 163,6	2 216,9	2 906,5	3 846,2	2 212,6
2014 йил															ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах	

¹² Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотлари асосида тузилган.

Кўрсаткичлар	ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах	Қашқадарё	Навоний	Наманган	Самарқанд	Сурхондарё	Сирдарё	Тошкент	Фарғона	Хоразм	Тош.ш	ЎЗР	ҚР	Андижон	Бухоро	Жиззах
ЯИМ (худудлар бўйича ЯҲМ), млрд.сўм	145 846,4	4 157,3	8 728,5	7 701,6	3 500,3	11 470,7	7 931,3	6 340,7	10 278,8	6 616,8	3 012,2	14 946,2	10 706,6	5 061,0	21 812,1	171 369,0	4 485,9	10 676,0	9 488,1	3 897,1
Асосий капиталга киритилган инвестициялар, млн.сўм	35 233 314,2	3 917 789,1	1 423 058,5	3 408 334,6	1 038 487,9	4 483 189,2	1 653 042,9	1 618 714,1	2 247 785,5	1 339 519,1	927 177,7	3 741 862,7	1 998 400,5	1 466 493,1	5 969 459,5	41 670 469,5	5 925 659,1	1 660 967,7	3 866 053,1	1 101 084,8
Жон бошига инвестициялар, минг сўм	1 145,5	2 239,0	502,6	1 924,6	838,5	1 531,6	1 822,1	640,0	645,9	574,1	1 203,5	1 364,6	585,1	862,7	2 527,2	1 331,4	3 334,5	575,9	2 147,4	871,7
Жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад, минг сўм	3 583,3	2 547,3	3 297,9	4 317,5	2 579,5	2 946,5	5 794,3	2 744,1	3 129,4	2 945,9	3 694,6	3 940,1	2 974,0	3 489,9	7 301,8	3 928,8	2 860,4	3 444,2	4 614,3	2 926,4

